

Klimat- och näringslivsdepartementet
kn.e.remissvar@regeringskansliet.se

Förslag till förordning om bidrag för energieffektivisering i småhus

(KN2023/02548)

Sammanfattning

Länsstyrelsen i Stockholm (Länsstyrelsen) är i huvudsak positiv till förslaget om förordning om bidrag för energieffektivisering i småhus.

Länsstyrelsen har dock ett antal förslag på ändringar i förslaget. Dessa är bland annat att:

- Bidrag för klimatskrämsåtgärder endast ska kunna beviljas under förutsättning att åtgärden inte är ovarsam eller leder till att byggnaden förvanskas.
- Det införs en tidsgräns för färdigställande och ett slutdatum för när åtgärderna senast ska vara färdigställda.
- Det i förordningen föreskrivs under vilka förutsättningar ränta ska tas ut.
- Förordningen inte träder i kraft förrän Boverket har beslutat om föreskrifter och e-tjänsten är tillgänglig för sökanden.

Länsstyrelsen lämnar även synpunkter på formuleringar och efterlyser vissa förtydliganden. Av bifogad bilaga framgår förslag på omformuleringar av vissa bestämmelser.

Förordning om bidrag för energieffektivisering i småhus

Bidrag till konvertering, 6 §

Det behöver enligt Länsstyrelsens uppfattning förtydligas om kravet på att det årliga energibehovet för rumsuppvärmning och tappvarmvatten i småhuset huvudsakligen ska tillgodoses av andra källor än el och gas, även gäller vid installation av ett vattenburet eller luftburet värmedistributionssystem. Det framgår varken av 6 § eller promemorian, men bör rimligtvis vara ett krav med hänsyn till att syftet med bidraget är att

minska effektbehovet för rumsuppvärmning och uppvärmning av tappvarmvatten i el- eller gasuppvärmda småhus.

Bidrag till konvertering, 7 § punkt 1

Enligt förordningen får bidrag ges för en anslutning till ett fjärrvärmenät om fjärrvärme kommer svara för ”större delen” av det beräknade årliga värmebehovet för rumsuppvärmning. På s. 5 i promemorian anges dock:

- Stycke 2: ”För att bidrag ska ges till konverteringsåtgärder krävs att [...] efter konverteringen *huvudsakligen* försörjs av [...]” (Egen kursivering).
- Stycke 3: ”[...] fjärrvärmen komma att svara för det *huvudsakliga* [...]”. (Egen kursivering).

Det behöver enligt Länsstyrelsens uppfattning förtydligas vilket begrepp som ska gälla. Innebörden av ”större delen” alternativt ”huvudsakligen” behöver även definieras.

Länsstyrelsens förordar att begreppet ”huvudsakligen” används i förordningstext samt att begreppet definieras i förordningen.

Bidrag till konvertering, 8 § punkt 1

Det behöver förtydligas om skrivningen frånluft/luft/vattenvärmepump avser två eller tre typer av värmepumpar. Om det är två olika typer av värmepumpslösningar som avses kan den förslagsvis ändras till ”en konvertering till en styrbar *frånluftsvärmepump*, *luft/vattenvärmepump* eller en styrbar berg-, sjö- eller jordvärmepump”.

Vidare förordar Länsstyrelsen att begreppet ”styrbar” preciseras i föreskrifter eller promemoria.

Bidrag till konvertering, 8 och 9 §§

Varken av 8 eller 9 §§ framgår att det årliga energibehovet för rumsuppvärmning och tappvarmvatten i småhuset efter konverteringen huvudsakligen ska tillgodoses av andra källor än el och gas. Enligt promemorian (s. 5) är detta dock ett krav för att bidrag ska ges. Ett sådant krav bör enligt Länsstyrelsens uppfattning framgå av förordningstexten.

Vad som avses med ”huvudsakligen” behöver också definieras och stämma överens med den definition som anges i 7 §.

Bidrag till klimatskärmsåtgärder, 11 §

Det övergripande syftet med förordningsförslaget är att minska energianvändningen i småhus (se s. 1 i promemorian), en målsättning som Länsstyrelsen ser positivt på. Samtidigt bedömer Länsstyrelsen att de bidragsberättigade materialkostnader som föreslås för exempelvis tilläggsisolering, fasadisolering, dörrar och fönster kan medföra negativa konsekvenser för kulturhistoriska värden. För att motverka dessa risker föreslår Länsstyrelsen att bidrag för klimatskärmsåtgärder endast ska kunna beviljas under förutsättning att åtgärden inte är ovarsam eller leder till att byggnaden förvanskas. Denna förutsättning bör framgå av förordningstexten.

I det formulär som ska fastställas av Boverket enligt 14 § bör det även föreskrivas att beslut om bygglov eller fullgjord anmälan ska bifogas ansökan om bidrag. Länsstyrelsen anser vidare att det bör utredas om föreskrifterna kan reglera hur uppföljningen av varsamhetskravet och förvanskningförbudet ska ske i de fall som åtgärden inte kräver bygglov eller anmälan.

Ansökan om bidrag, 15 § andra stycket

Länsstyrelsen föreslår att definitionen av påbörjande lyfts ut till en egen bestämmelse och placeras i ett eget avsnitt efter nuvarande 2 §. Se förslag på utformning i bilaga.

Beslut om bidrag, 16 §

Länsstyrelsen anser att andra stycket bör tas bort. Länsstyrelsens möjligheter att bevilja, avslå, avskryva eller avvisa en ansökan framgår av allmänna förvaltningsrättsliga principer varför detta inte behöver anges i förordningen

Länsstyrelsen förespråkar att ”beslut om bidrag” används genomgående i förordningstexten i stället för ”preliminärt beslut om bidrag”. Det är mer konsekvent med hur andra stöd- och bidragsförordningar är utformade.

I promemorian (s. 6 och 7) anges att beslutet om bidrag även ska innehålla tidpunkt för när bidragsmottagaren senast ska begära slutlig utbetalning samt uppgift om det småhus bidraget ges för. Detta framgår dock inte av uppräknningen i förordningstexten. Länsstyrelsen föreslår att 16 § omformuleras så att även dessa uppgifter anges.

Se förslag på utformning i bilaga.

Utbetalning av bidrag, 17 §

Utformning

Länsstyrelsen förordar att begreppet ”ansökan om utbetalning” används i stället för ”begäran om beslut om utbetalning”. Länsstyrelsen anser det önskvärt med likartade formuleringar och i andra förordningar om stöd som Länsstyrelsen handlägger – exempelvis förordning (2016:881) om statligt investeringsstöd för hyresbostäder och bostäder för studerande samt förordning (2021:664) om stöd till energieffektivisering i flerbostadshus – används formuleringen ”ansökan om utbetalning”.

Vad gäller definitionen av färdigställande anser Länsstyrelsen att det i förordningstexten bör förtydligas vad som avses med ”samtliga” installationsarbeten.

Länsstyrelsen föreslår vidare att 17 § delas upp i tre olika bestämmelser för att förenkla och förtydliga läsningen. Definitionen av färdigställande bör lyftas ut till en egen bestämmelse och placeras efter nuvarande 2 §. Se förslag på utformning i bilaga.

Tidpunkt för färdigställande

Länsstyrelsen föreslår att det i förordningen föreskrivs att åtgärderna ska färdigställas inom sex månader från dagen för påbörjandet. Det är ett krav enligt promemorian (s. 7) men framgår inte av förordningstexten.

Länsstyrelsen föreslår vidare att det införs ett slutdatum för när åtgärderna senast ska vara färdigställda. Enligt promemorian (s. 4) är avsikten att bidrag bara ska kunna betalas ut till slutet av 2025. Utifrån Länsstyrelsens tidigare erfarenheter av stöd- och bidragshandläggning medför ett sista datum för färdigställande i förordningen att färre ärenden får bidrag utbetalt efter önskat slutår.

Länsstyrelsen anser att en bestämmelse om färdigställandetidpunkt och möjlighet till undantag bör placeras i en separat bestämmelse efter nuvarande 2 §. Se förslag på utformning i bilaga.

Utbetalning av bidrag, 19 §

Länsstyrelsen föreslår att andra meningen ersätts med en bestämmelse om att bidrag under 10 000 kronor inte ska beviljas av länsstyrelsen. Se förslag på utformning i bilaga (i anslutning till 16 §).

Det mest kostnadseffektiva alternativet är, enligt Länsstyrelsen, att länsstyrelsen får möjlighet att avslå ansökningar med ett sökt belopp som understiger 10 000 kronor. Så som förordningsförslaget är utformat nu är det inte självklart att en ansökan kan avslås på grund av att det

sökta beloppet är för lågt. Detta innebär att Länsstyrelsen måste handlägga dylika ansökningar och utreda om förutsättningarna för bidrag är uppfyllda, trots att bidraget i slutändan inte kommer att betalas ut.

Återbetalning och återkrav, 21 § andra stycket

Eftersom räntelagen gäller fordringar inom förmögenhetsrättens område är en generell hänvisning till lagen utan närmare precisering inte lämplig. Länsstyrelsen föreslår därför att det av förordningen framgår under vilka förutsättningar ränta ska tas ut. Se förslag på utformning i bilaga.

Ikraftträdande

Boverket kan enligt förordningsförslaget meddela föreskrifter om verkställigheten av förordningen. Enligt 14 och 17 §§ ska Boverket fastställa utformningen av ansökan om bidrag respektive begäran om utbetalning. E-tjänsten kan färdigställas först när Boverket har beslutat om föreskrifterna. Utan beslutade föreskrifter kommer ansökningsformulären inte kunna färdigställas och e-tjänsten kan inte heller göras tillgänglig för sökanden. Innan dess att föreskrifterna är på plats kommer sökanden således endast kunna erbjudas en preliminär ansökningsblankett i pappersform som måste skickas in till Länsstyrelsen per post.

Att söka bidrag på en preliminär ansökningsblankett kommer göra ansökningsprocessen svårare för sökanden och kommer innebära betydande merarbete och ökade administrativa kostnader för länsstyrelserna. Länsstyrelsen kommer inte heller kunna påbörja handläggningen av ärendena förrän föreskrifterna är beslutade. Utan föreskrifter eller e-tjänst kommer Länsstyrelsen således inte kunna handlägga bidragsärenden på ett effektivt sätt. Boverket kommer enligt uppgift inte hinna besluta om sina föreskrifter före den 15 juni 2023. Länsstyrelsen vill härvid betona vikten av att förordningen inte träder i kraft förrän Boverket har beslutat om föreskrifterna och e-tjänsten är tillgänglig för sökanden.

Promemoria om förslag till förordning om bidrag för energieffektivisering i småhus

Avsnitt 1.2 Förutsättningar för bidrag

Konverteringsåtgärder och klimatskrämsåtgärder, s. 5 stycke 4 – Enligt promemorian får bidrag ges för genomförande av klimatskrämsåtgärder i småhus där värmebehovet huvudsakligen försörjs med el eller gas. Detta

motsägs dock av 11 § andra stycket i förordningsförslaget. Enligt den bestämmelsen är ett småhus som har konverterats efter den 8 november 2022 (och som därmed inte längre bör vara uppvärmt med el eller gas) berättigat till bidrag för klimatskärmsåtgärder.

Avsnitt 1.4 Övrigt om bidraget

Beslut om och utbetalning av bidrag, s. 7 – Det anges att länsstyrelsen under vissa förutsättningar ska besluta att ett beviljat bidrag helt eller delvis inte ska betalas ut. En motsvarande bestämmelse finns inte i förslaget till förordning.

Avsnitt 2.2 Konsekvenser för miljön

Länsstyrelsen instämmer i bedömningen att en minskad energianvändning bidrar till både ökad resurseffektivitet och till minskade utsläpp av koldioxid, kväveoxider och partiklar (se s. 8 i promemorian). Länsstyrelsen vill dock framhålla att åtgärder på klimatskärmen kan leda till resurskrävande åtgärder, som exempelvis utbyte av byggnadsdelar, vilket i sin tur bidrar till en risk för ökat klimatavtryck i samband med nyproduktion och transporter.

Även om det inte finns några hinder för bidragsmottagaren att återbruka redan befintligt byggnadsmaterial bidrar inte förordningsförslaget som sådant till ett cirkulärt förhållningssätt. I Klimat- och energistrategin för Stockholms län 2020 lyfts hållbar konsumtion som en viktig faktor för att nå målet om nettonollutsläpp av växthusgaser år 2045. En successiv övergång till en cirkulär ekonomi är nödvändig och bygger på att slutna kretslopp, resurseffektivitet och återanvändning. Enligt Länsstyrelsens uppfattning bör även denna aspekt av bidragets konsekvenser för miljön framgå av promemorian.

De som medverkat i beslutet

Beslutet har fattats av länsöverdirektör Åsa Ryding med utvecklingsledare Lisa Ljunggren som föredragande. I den slutliga handläggningen har också medverkat avdelningschef Helena Remnerud, avdelningschef Helene Munkner och avdelningschef Anna Conzen.

Bilaga

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

Påbörjande och färdigställande

3 §

En åtgärd ska anses ha påbörjats när arbetet med installationen av en konverterings- eller en klimatskrämsåtgärd, till vilka projektering och andra förberedelser inte räknas, har kommit i gång.

4 §

Åtgärderna är färdigställda när samtliga installationsarbeten som omfattas av ett beslut om bidrag enligt [X] § har slutförts. Åtgärder enligt [X] § är färdigställda när anslutningen görs.

5 §

Bidrag får ges om åtgärderna färdigställs inom sex månader från dagen för påbörjandet, dock senast den [X] månad 2025.

Om det finns särskilda skäl får länsstyrelsen i ett enskilt fall besluta att senarelägga den tidpunkt då åtgärderna senast ska vara färdigställda.

16 §

Länsstyrelsen prövar frågor om bidrag.

Om länsstyrelsen bedömer att bidrag ska lämnas, ska den meddela ett preliminärt beslut om

19 §

Länsstyrelsen prövar frågor om bidrag.

Ett beslut om bidrag ska innehålla

- 1. uppgift om det småhus som bidraget ges för,*

2023-05-05

101-15650-2023

bidragets storlek. I annat fall ska ansökan avslås. Ett preliminärt beslut om bidrag får förenas med de villkor som behövs för att tillgodose syftet med bidraget. I beslutet ska det anges vilka åtgärder bidraget avser, det preliminära bidragsbeloppet och den tidpunkt då åtgärderna senast ska vara färdigställda.

2. *uppgift om det preliminära bidragsbeloppet,*
3. *uppgift om när åtgärderna senast ska vara färdigställda,*
4. *uppgift om den tidpunkt när bidragsmottagaren senast ska ansöka om utbetalning enligt [X] §, och*
5. *de övriga villkor som behövs för att tillgodose syftet med bidraget.*

Bidrag under 10 000 kronor lämnas inte.

17 §

När de åtgärder som anges i ett preliminärt beslut har färdigställts, ska sökanden ge in en begäran om beslut om utbetalning av bidraget till länsstyrelsen där småhuset ligger. En sådan begäran ska lämnas i ett formulär som fastställs av Boverket. De handlingar som anges i formuläret ska bifogas begäran.

Sökanden ska på begäran av länsstyrelsen lämna de ytterligare handlingar eller uppgifter som behövs för prövningen. Uppgifterna i en begäran om beslut om utbetalning av bidrag ska lämnas på heder och samvete av sökanden eller en behörig företrädare för denne.

En begäran ska ha kommit in till länsstyrelsen inom sex månader från det att åtgärderna färdigställts

20 §

När de åtgärder som anges i ett *beslut om bidrag* har färdigställts ska sökanden *ansöka om utbetalning av bidraget.*

Ansökan ska ha kommit in till länsstyrelsen inom sex månader från det att åtgärderna färdigställts eller, om åtgärderna har färdigställts innan beslut enligt [X] § har fattats, inom tre månader från beslutet om bidrag. Dock senast den 1 oktober 2025.

Om det finns särskilda skäl får länsstyrelsen i ett enskilt fall besluta att senarelägga den tidpunkt då ansökan om utbetalning senast ska ges in.

21 §

En ansökan om utbetalning ska lämnas i ett formulär som fastställs av Boverket. De handlingar som anges i

2023-05-05

101-15650-2023

eller, om åtgärderna har färdigställts innan beslut enligt 16 § har fattats, inom tre månader från länsstyrelsens preliminära beslut om bidrag.

Åtgärderna är färdigställda när samtliga installationsarbeten har slutförts eller, när det gäller bidrag som avses i 7 §, när anslutningen görs. En begäran ska ha kommit in till länsstyrelsen senast den 1 oktober 2025.

Om det finns särskilda skäl får länsstyrelsen i ett enskilt fall besluta att senarelägga den tidpunkt då åtgärderna senast ska vara färdigställda och begäran om beslut om utbetalning ska lämnas in.

19 §

Bidrag enligt denna förordning betalas ut av Boverket. Bidrag under 10 000 kronor betalas inte ut.

21 §

En bidragsmottagare är återbetalningsskyldig för ett bidrag som har betalats ut, om

1. bidragsmottagaren genom att lämna oriktiga uppgifter har orsakat att bidrag beviljats felaktigt eller med för högt belopp,
2. bidraget av något annat skäl har beviljats felaktigt eller med för högt belopp och mottagaren borde ha insett detta, eller

formuläret ska bifogas *ansökan*.

Sökanden ska på begäran av länsstyrelsen lämna de ytterligare handlingar eller uppgifter som behövs för prövningen.

Uppgifterna i en ansökan om utbetalning av bidrag ska lämnas på heder och samvete av sökanden eller en behörig företrädare för denne.

23 §

Bidrag enligt denna förordning betalas ut av Boverket.

25 §

En bidragsmottagare är återbetalningsskyldig för ett bidrag som har betalats ut, om

4. bidragsmottagaren genom att lämna oriktiga uppgifter har orsakat att bidrag beviljats felaktigt eller med för högt belopp,
5. bidraget av något annat skäl har beviljats felaktigt eller med för högt belopp och mottagaren borde ha insett detta, eller

2023-05-05

101-15650-2023

3. ett villkor för bidraget inte har följts.

På det belopp som ska betalas tillbaka ska ränta enligt räntelagen (1975:635) betalas.

6. ett villkor för bidraget inte har följts.

På det belopp en bidragsmottagare är återbetalningsskyldig för ska ränta enligt 6 § räntelagen (1975:635) betalas. Ränta ska utgå från och med den dag som infaller en månad efter det att beslut om återkrav enligt [X] § har fattats.